NORAKSTS
Lieta Nr.A42699108
AA43-0815-11/12

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 20.decembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Meldere,
tiesneses Dz.Amerika un L.Vīnkalna,

piedaloties līdzpieteicējiem *S.K.* un *V.P.*, atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pārstāvei *L.D.*, trešās personas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rīgas Pilsētbūvnieks" pārstāvei zvērinātai advokātei Ilzei Kramiņai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *S.K.* pieteikumu par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2008.gada 19.augusta lēmuma Nr.1-DA-08-3209-ap atzīšanu par prettiesisku, sakarā ar *S.K.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 22.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas būvvalde 2008.gada 19.maijā SIA „Rīgas pilsētbūvnieks" izdeva būvatļauju Nr.V-057-08 divu daudzdzīvokļu dzīvojamo māju ar īres un sociālajiem dzīvokļiem */adrese/*, k-1 un k-2 „0" cikla daļas būvniecībai, bet 2008.gada 18.augustā izdeva būvatļauju Nr.V-121-08 divu daudzdzīvokļu dzīvojamo māju ar īres un sociālajiem dzīvokļiem */adrese/*, k-1 un k-2, kadastra Nr./*kadastra numurs*/, būvniecībai.

S.K. savā un */adrese/* iedzīvotāju vārdā iesniedza sūdzības Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentā (turpmāk – Departaments) par būvatļaujām, lūdzot pārtraukt iesākto būvniecību un atjaunot zaļo zonu.

[2] Departaments 2008.gada 19.augustā pieņēma lēmumu Nr.1-DA-08-3209-ap (turpmāk – Lēmums), ar kuru atstāja negrozītu 2008.gada 19.maija būvatļauju Nr.V-057-08 un 2008.gada 18.augusta būvatļauju Nr.V-121-08 (turpmāk – būvatļaujas). Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu */adrese/*, kas sastāv no zemes gabala 14203 m^2 platībā ar kadastra Nr.*/kadastra numurs/*, pamatojoties uz Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodaļas tiesneša 2007.gada 2.augusta lēmumu, nostiprinātas SIA „Rīgas pilsētbūvnieks".

Zemes gabals atrodas dzīvojamās apbūves teritorijā, kas atbilstoši Rīgas domes 2005.gada 20.decembra noteikumu Nr.34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk – Apbūves noteikumi) 7.2.1.punktam ir zemes gabals, kur primārā izmantošana ir dzīvojamā apbūve. Saskaņā ar Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gada grafiskās daļas karti „Apbūves stāvu skaita plāns" šajā teritorijā dzīvojamo namu atļauto stāvu skaits ir 10-12 stāvi.

[2.2] SIA „Rīgas pilsētbūvnieks" plānošanas un arhitektūras uzdevums izsniegts 2007.gada 17.jūlijā. Būvvalde nav konstatējusi Būvniecības likuma 12.panta pirmajā daļā noteiktos pamatus, kad nepieciešams organizēt būvniecības publisko apspriešanu. Zaļās zonas daļēja samazināšana pati par sevi nevar liecināt, ka būvniecība būtiski ietekmēs vides stāvokli un iedzīvotāju sadzīves apstākļus Būvniecības likuma 12.panta pirmās daļas izpratnē.

[2.3] Pamatojoties uz Apstādījumu saglabāšanas komisijas 2008.gada 3.aprīļa lēmumu (protokols Nr.7.6.62), SIA „Rīgas pilsētbūvnieks" ir saņēmusi Vides departamenta Apstādījumu inspekcijas ārpus meža augošu koku ciršanas atļauju Nr.3-760, uz kuras pamata arī veikta koku izciršana. Visi izcērtamie koki atradās tikai uz SIA „Rīgas pilsētbūvnieks" piederošā zemes gabala un neviens koks citai personai piederošā zemes gabalā nav nocirsts.

Lai gan būvniecības rezultātā paredzēts izcirst kokus un krūmus, saskaņā ar Tehniskā projekta sastāvā esošajām lapām Nr.ĢP-4, Nr.ĢP-4.1., Nr.ĢP-5, Nr.ĢP-6 un Nr.ĢP-6.1. izstrādāts teritorijas apstādījumu un labiekārtojuma plāns.

[2.4] Atbilstoši Rīgas pilsētas gaisa piesārņojuma teritoriālo zonu kartei minētais zemes gabals atrodas III piesārņojuma teritoriālā zonā, kur piesārņojošās vielas NO_2 gada vidējā koncentrācija ir mazāka par 30 $\mu g/m^3$, kas nav uzskatāms par būtisku piesārņojuma līmeni.

[2.5] Saskaņā ar Apbūves noteikumu 4.8.1.1.apakšpunktu dzīvojamo un publisko ēku izvietojumam un orientācijai (izņemot pirmsskolas bērnu iestādes, vispārizglītojošās un internātskolas) jānodrošina dzīvojamo māju telpu nepārtraukta insolācija (rādītājs, kas norāda iekštelpu nepieciešamo izsauļojuma ilgumu) ne īsāka par 2,5 stundām dienā laika posmā no 22.marta līdz 22.septembrim.

No lietas materiālos esošās insolācijas shēmas, kas veikta, ievērojot ēnu kontūras 20.martā un 20.septembrī no plkst. 09.00 līdz 17.00, izriet, ka jaunbūvei tiek nodrošināta tiesību aktos noteiktā insolācija 2,5 stundas

dienā. Arī apkārtējām ēkām tiek nodrošināts normatīvais izsauļojums, līdz ar ko tiesību aktos izvirzītās prasības insolācijai ir ievērotas.

[2.6] Augstākās būves tiesība un gaismas tiesība ir ēku servitūti. Atbildētājs neizprot, kādēļ konkrētajā gadījumā būtu jāvērtē jautājums par minēto ēku servitūtu nepieciešamību. Neviens no šiem ēku servitūtiem nav nodibināts un konkrētajā gadījumā tādu servitūtu nodibināšana nav noteikta ar likumu, līdz ar to nav nepieciešama.

[2.7] SIA Rīgas zinātniskās ražošanas firma „Verta" 2008.gada 23.jūlijā ir veikusi vibrācijas ietekmes mērījumus ēkai, veicot smilšu spilvena blietēšanu ar vibrorulli (CA 152) 7,5t būvobjektā */adrese/*. Saskaņā ar mērījumiem maksimālās minētā vibroruļļa radītās vibrācijas ir 0,17 mm/sek. Rīgas centrā fiksētais dabīgais vibrācijas līmeņa fons ir 0,55÷0.65 mm/sek. Secināts, ka smilšu spilvena blietēšanu ar vibrorulli būvobjektā iespējams veikt pilnā apjomā.

[2.8] Saskaņā ar AAS „BTA" 2007.gada 2.oktobra juridisko personu vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas polisi Nr.29 46 19291 tiek nodrošināta SIA „Skonto Būve" vispārējā civiltiesiskā atbildība par trešajām personām nodarītiem tiešajiem zaudējumiem, veicot divu daudzdzīvokļu dzīvojamo māju ar īres un sociālajiem dzīvokļiem būvniecību */adrese/*.

[2.9] SIA „LBS-Konsultants" 2008.gada jūnija ekspertīzes atzinumā par Tehnisko projektu secināts, ka Tehniskais projekts izstrādāts atbilstoši Ministru kabineta 1997.gada 1.aprīļa noteikumos „Vispārīgie būvnoteikumi" (turpmāk - Vispārīgie būvnoteikumi) noteiktajam apjomam, tas atbilst Ministru kabineta 2007.gada 14.augusta noteikumiem Nr.370 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 202-01 „Būvprojekta saturs un noformēšana"" un Ministru kabineta 2001.gada 27.marta noteikumiem Nr.142 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 002-01" „Būtiskās prasības būvēm".

[2.10] Saskaņā ar 2007.gada 5.novembrī noslēgto līgumu Nr.4-1.7/07-49 SIA „Skonto būve" projektē un būvē SIA „Rīgas pilsētbūvnieks" divas daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas */adrese/*. Saskaņā ar starp SIA „Skonto būve" (būvuzņēmējs) un SIA „Nams" (projektētājs) 2007.gada 3.decembrī noslēgto būvprojektēšanas līgumu Nr.07-46/396 SIA „Nams" cita starpā veic autoruzraudzību būvobjektam.

[3] 2008.gada 24.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 115.pantu ikvienai personai ir tiesības dzīvot labvēlīgā vidē,

savukārt valsts un pašvaldības pienākums ir rūpēties par vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu.

Divu daudzdzīvokļu māju būvniecība būtiski samazina zaļo zonu. Uz apbūvējamās zemes atradās jaunaudze, krūmi un zālājs. Uzsākot jaunbūvi, praktiski visa zaļā zona tika likvidēta. Vairāk kā 150 savvaļā augošu koku un 57 krūmu nociršana ir būtiska vides pārmaiņa.

Zaļās zonas vietā, kas šobrīd jau ir iznīcināta, tiek paredzēts uzcelt ne vien divas daudzdzīvokļu mājas, bet arī autostāvvietu un saimniecības laukumus, kas aizņem ievērojamu platību. Līdz ar to zem būvēm esošā zaļā zona tiek neatgriezeniski iznīcināta. Atsevišķi norobežojoši stādījumi nevar atsvērt vienlaidus zaļo zonu, kas veidoja labus un veselīgus dzīves apstākļus, kā arī labvēlīgu vidi. Līdz ar to divu daudzdzīvokļu māju būvniecības rezultātā tiek radīts būtisks kaitējums videi un iedzīvotāju tiesībām uz labvēlīgu vidi.

[3.2] Jaunceļamās ēkas būs augstākās mikrorajonā – 12 stāvi. Taču, izdodot būvatļauju, nav noskaidrots, kuras jau esošās dzīvojamās ēkas un cik lielā mērā tiks aizēnotas. Attiecībā uz jaunbūvi nav nodibinātas augstākās ēkas tiesības un gaismas tiesības, kā to prasa Civillikuma 1187. un 1188.panta noteikumi.

[3.3] Jaunbūves 1. un 2.korpusa būvbedres ir izraktas tikai 6 m no */adrese/* sienas. Līdz ar to ir aizēnoti nama malējo dzīvokļu logi, bet atsevišķu dzīvokļu dzīvojamā telpā nekad neiekļūst saules gaisma. Līdz ar to nav izpildīti Ministru kabineta 1998.gada 20.oktobra noteikumu Nr.409 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 211-98 „Daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamie nami”” 38. un 39.punktā noteiktais, ka dabiskais apgaismojums nepieciešams visās dzīvojamās telpās, virtuvēs, vējtveros, kāpņu telpās, kopējos koridoros, kā arī dzīvojamos namos iebūvētajās publiskajās telpās. Minimālā dzīvojamo telpu insolācija laikposmā no 22.marta līdz 22.septembrim ir 2,5 stundas dienā.

[3.4] Divu daudzdzīvokļu māju būvniecība negatīvi ietekmēs gan */adrese/* iedzīvotāju dzīves apstākļus, gan arī vidi. Ir pieļauts būtisks procesuāls pārkāpums, jo nav veikta sabiedriskā apspriešana, nav uzklausīts un izvērtēts ieinteresēto personu viedoklis (Būvniecības likuma 12.panta pirmās daļas 3.punkts), ko nevar novērst jau pēc būvatļaujas izsniegšanas.

Atbildētājs nav sniedzis nekādus pierādījumus tam, ka iedzīvotāju dzīves apstākļi un ietekme uz vidi ir tikusi novērtēta jau pirms būvatļaujas izsniegšanas.

[4] 2008.gada 27.oktobrī saņemti Departamenta paskaidrojumi. Departaments neatzīst pieteicējas prasījumu saskaņā ar pārsūdzētajā lēmumā norādīto, papildus paskaidrojot turpmāk minēto.

[4.1] Satversmes 115.pantā iekļautās personas tiesības nav absolūtas un tās var ierobežot, samērojot personas tiesības ar sabiedrības interesēm uz līdzsvarotu saimniecisko attīstību un ekonomisko labklājību. Minētais pants neparedz pastāvošās vides saglabāšanu un neliedz īstenot ar ekonomiskajām interesēm saistītus projektus (*Satversmes tiesas 2008.gada 16.janvāra sprieduma lietā Nr.2007-11-03 13.punkts*).

Satversmes tiesa arī atzinusi, ka teritorijas plānojums ir viens no nozīmīgākajiem instrumentiem, kā konkrēto teritoriju izmantot un aizsargāt. Tā identificē dažādas intereses un nosaka prioritātes (*Satversmes tiesas 2004.gada 9.marta sprieduma lietā Nr.2003-16-03 5.1.punkts*).

Rīgas dome ir apstiprinājusi Rīgas attīstības plānu 2006.-2018.gadam. Atbilstoši tā grafiskajai daļai zemes gabals */adrese/*, ar kadastra apzīmējumu */kadastra apzīmējums/* atrodas dzīvojamā apbūves teritorijā, kurā pieļaujama daudzstāvu apbūve. Tādējādi divu daudzstāvu dzīvojamo māju ar īres un sociālajiem dzīvokļiem būvniecība atbilst Rīgas pilsētas apbūves tiesībām.

[4.2] Saskaņā ar administratīvo tiesu praksi Būvniecības likuma 12.panta pirmās daļas 3.punkts ietver trīs atsevišķas tiesību normas. Lai atzītu, ka nepieciešama būvniecības publiskā apspriešana, nepieciešams konstatēt vienu no tām. Būtiskuma pamatā ir nodarītā kaitējuma seku neatgriezeniskums un apmērs (*Augstākās tiesas Senāta 2006.gada 22.jūnija sprieduma lietā SKA-255 15.2.punkts*).

Likvidējot daļu apstādījumu, ietekme uz vidi nav neatgriezeniska, jo tiks nodrošināti jauni apstādījumi. Lietā esošie institūciju atzinumi to apliecina.

[5] SIA „Rīgas pilsētbūvnieks” neatzīst pieteicējas prasījumu saskaņā ar turpmāk minēto.

[5.1] Likumdevējs nav paredzējis publiskās apspriešanas nepieciešamību ikvienā būvniecības gadījumā. Vispārēja kaimiņu neapmierinātība nevar kalpot par iemeslu publiskās apspriešanas uzsākšanai. Konkrētajā lietā nav konstatējams neviens apstāklis, kādēļ būtu bijusi nepieciešama publiskā apspriešana.

[5.2] Atbilstoši Rīgas pilsētas teritorijas plānojumam būvniecība iecerēta dzīvojamās apbūves teritorijā, kur atļautais stāvu skaits ir 10-12.

Esošo apstādījumu teritorija samazināta saskaņā ar Apstādījumu saglabāšanas komisijas lēmumu un Vides departamenta izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem.

Ieplānota teritorijas racionāla izmantošana, maksimāli saglabājot kokus un apkārtējās teritorijas insolāciju. Likvidējot daļu apstādījumu, vide netiek neatgriezeniski ietekmēta. Pieteicēja nav iesniegusi pierādījumus par būtisku ietekmi uz vidi.

[5.3] Pieteicējas argumenti par būvbedri un būvuzraudzību neattiecas uz būvatļaujas tiesiskuma izvērtēšanu.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2009.gada 21.janvāra lēmumu nolemts pieaicināt lietā trešo personu statusā *J.K.*, *P.P.*, *I.T.*, *J.P.*, *A.P.*, *J.K.*, *I.G.*, *T.J.*, *I.V.*, *V.U.*, *Ž.S.*, *V.B.*, *V.J.*, *K.A.*, *R.K.*, *N.P.*, *J.Č.*, *M.P.*, *I.S.*, *L.L.*, *M.S.*, *E.P.*, *M.M.*, *S.S.*, *R.A.*, *D.S.*, *T.A.*, *U.A.*, *V.Č.*, *I.S.*, *L.R.*, *J.Š.*, *I.M.*, *R.D.*, *I.A.*, *J.B.*, *I.P.*, *E.M.*, *S.Z.*, *M.Š.*, *R.Š.*, *J.K.*, *J.O.*, *R.S.*, *L.R.* pieteicējas pusē.

[7] Ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 22.jūnija spriedumu noraidīts *S.K.* pieteikums par būvatļauju atzīšanu par prettiesiskām un atstāts bez izskatīšanas *N.P.*, *J.K.*, *P.P.*, *I.T.*, *J.P.*, *A.P.*, *J.K.*, *I.G.*, *T.J.*, *I.V.*, *V.U.*, *Ž.S.*, *V.B.*, *V.J.*, *K.A.*, *R.K.*, *J.Č.*, *M.P.*, *I.S.*, *L.L.*, *M.S.*, *E.P.*, *M.M.*, *S.S.*, *R.A.*, *D.S.*, *T.A.*, *U.A.*, *I.S.*, *L.R.*, *J.Š.*, *I.M.*, *R.D.*, *I.A.*, *J.B.*, *I.P.*, *E.M.*, *S.Z.*, *M.Š.*, *R.Š.*, *J.K.*, *J.O.*, *R.S.* pieteikums par būvatļauju atzīšanu par prettiesiskām, kā arī izbeigta tiesvedība sakarā ar *V.Č.* pieteikumu par būvatļauju atzīšanu par prettiesiskām.

[7.1] Tiesa citastarp konstatējusi turpmāk minētos lietas faktiskos apstākļus.

[7.1.1] Pieteicēja ir deklarējusi dzīves vietu *L.R.* piederošajā dzīvoklī daudzdzīvokļu mājā, kurai funkcionāli piesaistīts zemesgabals ar kadastra numuru */kadastra numurs/*. Minētais zemesgabals robežojas ar zemesgabalu (kadastra apzīmējums */kadastra apzīmējums/*) (*lietas 2.sējums, 83.lapa*).

[7.1.2] Daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas ar īres un sociālajiem dzīvokļiem */adrese/* 2009.gada 9.decembrī nodotas ekspluatācijā (*lietas 3.sējums, 137.-141.lapa*).

[7.2] Ņemot vērā minēto, tiesa secinājusi, ka būvatļaujas ir izpildītas un zaudējušas spēku, tādējādi konkrētās lietas ietvaros izvērtējams būvatļauju tiesiskums.

[7.3] Pieteicējas prasījums pamatots ar Satversmes 115.pantā iekļautajām tiesībām dzīvot labvēlīgā vidē. Pieteicējas pamata iebildums ir par to, ka netika rīkota būves publiskā apspriešana, kā arī būvniecības rezultātā notikusi neatgriezeniska ietekme uz vidi – galvenokārt, izcērtot kokus.

Būvniecības likuma 12.panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ka pašvaldība, pirms tā pieņem lēmumu par būvniecību, nodrošina paredzētās būves publisku apspriešanu, ja būve būtiski ietekmē vidi, bet tai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.

Konkrētajā lietā Rīgas domes Vides departaments 2008.gada 15.janvārī ir sniedzis atzinumu par divu daudzdzīvokļu māju projektēšanu */adrese/* un izteicis piekrišanu. Vides departaments ir apsekojis teritoriju, izvērtējis koku izciršanu, apstādījumu un labiekārtošanas projektu, ūdens apgādes un kanalizācijas projektu. Izsniegta koku ciršanas atļauja (*lietas 2.sējums, 19.-21.lapa*).

Lietā saņemts Apstādījumu saglabāšanas komisijas pozitīvs atzinums (*lietas 2.sējums, 22.lapa*), izsniegta koku ciršanas atļauja (*lietas 2.sējums, 23.lapa*).

Rīgas pilsētas būvvalde, izsniedzot plānošanas un arhitektūras uzdevumu saskaņā ar Vispārīgo būvnoteikumu 35.punktu, ir konstatējusi, ka zemesgabala izmantošanas veids ir dzīvojamās apbūves teritorija atbilstoši Apbūves noteikumu 7.2.punkta prasībām. Plānošanas un arhitektūras uzdevumā noteiktas prasības teritorijas labiekārtošanai un apstādījumu veidošanai un saglabāšanai, kā arī ietverti nosacījumi būvprojekta saskaņošanai (*lietas 2.sējums, 80.-88.lapa*).

Saskaņā ar izstrādāto insolācijas shēmu gan jaunceļamajām, gan jau esošajām ēkām tiek nodrošināta pietiekama insolācija. Proti, jaunceļamās būves būs tādā pašā virzienā kā esošās un saules gaisma izgaismo logus rīta pusē, kas pavērsti pret austrumiem, dienas otrajā pusē, kas pavērsti pret rietumiem (*lietas 2.sējums, 41., 42.lapa*).

Kā izriet no lietās esošā Ģenplāna, paredzēti apzaļumošanas darbi (*lietas 2.sējums, 25.-40.lapa*).

Tāpat veikti vibrācijas ietekmes mērījumi un konstatēts, ka smilšu spilvena blietēšanu ar vibrorulli iespējams veikt pilnā apjomā (*lietas 2.sējums, 64.-71.lapa*).

No lietā esošā piesārņojuma shēmas izkopējuma no Rīgas pilsētas gaisa piesārņojuma teritoriālo zonu kartes tiesa konstatējusi, ka zemes gabals atrodas III piesārņojuma teritoriālajā zonā un tajā pieļaujams piesārņojošās vielas NO_2 gada vidējā koncentrācija mazāka par 30 ug/m^3, kas nav uzskatāms par būtisku piesārņojuma līmeni.

Nav pamatots arī pieteicējas apgalvojums, ka paredzētās būves ar 12 stāviem neiekļaujas esošajā dzīvojamajā rajonā – lietā nav strīda par to, tajā ir paredzēta 10-12 stāvu apbūve, ko arī apliecina izkopējumi no kvartāla ortogrāfijām.

No minētā tiesa secinājusi, ka pirms būvatļauju izsniegšanas tika izvērtēta būvniecības ieceres ietekme uz vidi un netika konstatēta būtiska neatgriezeniska ietekme. Tiesa norādījusi, ka pieteicējas argumenti nenorāda uz neatgriezeniska kaitējuma nodarīšanu videi.

Ņemot vērā minēto, tiesa nav konstatējusi būtisku ietekmi ne uz iedzīvotāju sadzīves apstākļiem, ne arī uz vidi. Tiesas ieskatā pamatots ir gan Departamenta, gan trešās personas viedoklis, ka ar esošo koku

izciršanu netiek neatgriezeniski ietekmēta vide – būvprojektā ietverti teritorijas labiekārtošanas un apzaļumošanas darbi.

Tādējādi Departamentam konkrētajā gadījumā nebija pienākuma veikt paredzētās būvniecības publisko apspriešanu.

[7.4] Saskaņā ar Būvniecības likuma 13.panta pirmo daļu pasūtītājam vai būvētājam pirms būvdarbu uzsākšanas jāsaņem būvatļauja Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētajā kārtībā.

Vispārīgo būvnoteikumu 116.punkts noteic, lai saņemtu būvatļauju, būvvaldē jāiesniedz būvatļaujas pieprasījumu; akceptētu būvprojektu; zemes gabala īpašuma tiesības vai lietošanas tiesības un apbūves tiesības apliecinošus dokumentus; sertificēta atbildīgā būvdarbu vadītāja un sertificēta būvuzrauga, ja tāds ir pieaicināts, saistību rakstu (6.pielikums). Saistību rakstu aizpilda divos eksemplāros, un viens no tiem glabājas pie saistību raksta iesniedzēja; līguma par autoruzraudzību kopiju un autoruzraudzības žurnālu, ja paredzēta būvdarbu autoruzraudzība; būvdarbu žurnālu. Būvdarbu žurnāla veidu apstiprina ekonomikas ministrs vai cita institūcija, ja tā noteikta saskaņā ar Būvniecības likuma 6.pantu; apdrošinātāja izsniegtu būvuzņēmēja vai būvētāja civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas polises kopiju.

Kā izriet no Vispārīgo būvnoteikumu 116.[1]punkta, būvatļauju nulles cikla darbiem var izsniegt, ja visai būvei kopumā ir izstrādāts un būvvaldē saskaņots skiču projekts un nulles cikla darbiem ir izstrādāts tehniskais projekts, kam ir veikta būvprojekta ekspertīze un saņemts pozitīvs ekspertīzes atzinums, kā arī nulles cikla tehnisko projektu ir akceptējusi būvvalde.

No minētā izriet, ka normatīvie akti noteic konkrētas prasības būvatļaujas izsniegšanai. Konstatējot minēto prasību izpildi, būvvalde ir tiesīga izsniegt būvatļauju.

Konkrētajā lietā nav strīda par to, ka zemes gabals */adrese/* ar kadastra numuru */kadastra numurs/* pieder SIA „Rīgas pilsētbūvnieks". Pieteicēja tiesas sēdē izteica iebildumus par zemes gabala īpašuma tiesību tiesiskumu. Tiesas ieskatā ieraksts zemesgrāmatā ir pietiekošs pierādījums un administratīvās tiesas kompetencē nav izvērtēt tā patiesumu.

No lietas materiāliem tiesa konstatējusi, ka SIA „Rīgas pilsētbūvnieks" būvvaldē ir saskaņojusi būvprojektu, ir noslēgts būvprojektēšanas līgums, no kura izriet autoruzraudzības saistības, apstiprināts būvdarbu žurnāls un būvuzraudzība. Ir veikta tehniskā projekta ekspertīze un saņemts pozitīvs ekspertīzes atzinums, kā arī apdrošinātāja izsniegta civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas polise.

Ņemot vērā minēto, tiesa secinājusi, ka SIA „Rīgas pilsētbūvnieks", izpildījusi normatīvo aktu prasības, lai saņemtu strīdus būvatļaujas, un Rīgas pilsētas būvvalde pamatoti tās izsniegusi.

[7.5] No Civillikuma 1130., 1187., 1188. un 1231.panta izriet, ka ēku servitūts ir lietu tiesība, kas apgrūtina lietu par labu kādai personai vai nekustamajam īpašumam, piešķirot servitūta izlietotājam tiesību lietot šo lietu noteiktā apjomā. Servitūtu nodibina ar likumu, tiesas spriedumu, līgumu vai testamentu.

Izvērtējot lietas materiālus, tiesa nav konstatējusi, ka konkrētajā lietā būtu nodibināts kāds servitūts ar likumu, tiesas spriedumu, līgumu vai testamentu. Tādējādi pieteicējas atsauce uz servitūtu ir nepamatota.

[7.6] Saskaņā ar Būvniecības likuma 30.panta pirmo daļu būvinspektoram ir tiesības apskatīt un pārbaudīt būves, ieiet tajās, apsekot tās, pieprasīt paskaidrojumus un Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētos dokumentus, kā arī lūgt uz būvuzņēmēja vai būvētāja rēķina atbrīvot telpas, padarot tās pieejamas, un atsegt būvju daļas, lai varētu pārbaudīt uzbūvēto konstrukciju, ja konstatētas nedrošuma pazīmes.

Minētā panta otrā daļa noteic, ka par katru pārbaudi būvinspektors dod atzinumu un, ja nepieciešams, arī norādījumus par to, kā novēršami pārkāpumi.

2008.gada 18.augustā Rīgas pilsētas būvinspekcijas būvinspektors veica būves pārbaudi */adrese/*. Saskaņā ar būvinspektora atzinumu konstatēta būvniecības stadija „0" cikls – izrakta būvbedre, uzstādīts pārvietojamais nožogojums, izvietoti celtnieku vagoniņi, uzstādīta būvizkārtne. Būvbedres attālums no dzīvojamās mājas */adrese/* ir apmēram 14 metri. Apsekošanas laikā objektā būvdarbi nenotika.

No minētā tiesa secinājusi, ka būvinspektors ir veicis būves apsekošanu saskaņā ar Būvniecības likuma 30.pantu. Šādas būvinspektora darbības nav vērtējamas, izskatot būvatļaujas tiesiskumu. Tās attiecināmas uz citu būvniecības procesu – jau uzsāktas būvniecības tiesiskuma izvērtēšanu, līdz ar to konkrētajā lietā nav izskatāmas.

Pieteicēja tiesa sēdē norādīja, ka būvētājs nav ievērojis Ģenplānā paredzēto apzaļumošanu. Arī minētais pieteicējas arguments nav izskatāms, vērtējot izsniegto būvatļauju tiesiskumu. Minētais ir pieteicējas pretenzijas par būvatļaujas izpildi un skatāms citā administratīvajā procesā.

[7.7] Pamatojoties uz minētajiem argumentiem, tiesa secinājusi, ka izsniegtās būvatļaujas ir tiesiskas, bet pieteikums noraidāms.

[7.8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 32.pantu pieteikumu tiesā var iesniegt vairāki līdzpieteicēji. Katrs līdzpieteicējs procesā piedalās patstāvīgi. Līdzpieteicēji var uzdot lietas vešanu vienam no sava vidus.

Konkrētajā lietā 2008.gada 13.novembrī (*lietas 1.sējums, 193.-195.lapa*) un atkārtoti 2009.gada 21.janvārī Administratīvajā rajona tiesā saņemts */adrese/* iedzīvotāju pieteikums par līdzdalību administratīvajā lietā. Lietas vešana uzdota pieteicējai (*lietas 3.sējums, 86.-92.lapa*). Ar

Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2009.gada 29.janvāra lēmumu līdzpieteicēji pieaicināti trešo personu statusā pieteicējas pusē.

Tiesas sēdē pieteicēja kā līdzpieteicēju pārstāve norādīja, ka tiesneses 2009.gada 29.janvāra lēmums ir pretējs līdzpieteicēju gribai. Proti, par trešajām personām pieaicināto personu patiesais mērķis bija piedalīties lietas izskatīšanā līdzpieteicēju statusā.

No minētā tiesa secinājusi, ka 2009.gada 21.janvāra iesniegums vērtējams kā jauns pieteikums.

[7.9] Saskaņā ar APL 278.panta 1.punktu tiesas pienākums pieteikumu atstāt bez izskatīšanas, ja pieteicējs nav ievērojis likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

APL 282.panta 8.punkts noteic, ka tiesvedību lietā izbeidz, ja nokavēts procesuālais termiņš pieteikuma iesniegšanai un tiesa to nav atjaunojusi.

No lietas materiāliem tiesa konstatējusi, ka administratīvais process iestādē uzsākts saskaņā ar pieteicējas 2008.gada 12.jūlija (*lietas 1.sējums, 85., 86.lapa*), *V.Č.*, *V.P.*, *L.S.*, *N.D.* 2008.gada 5.augusta (*lietas 1.sējums, 74., 75.lapa*), pieteicējas 2008.gada 5.augusta (*lietas 76., 77.lapa*) apstrīdēšanas iesniegumiem.

No minētā tiesa secinājusi, ka *N.P.*, *J.K.*, *P.P.*, *I.T.*, *J.P.*, *A.P.*, *J.K.*, *I.G.*, *T.J.*, *I.V.*, *V.U.*, *Ž.S.*, *V.B.*, *V.J.*, *K.A.*, *R.K.*, *J.Č.*, *M.P.*, *I.S.*, *L.L.*, *M.S.*, *E.P.*, *M.M.*, *S.S.*, *R.A.*, *D.S.*, *T.A.*, *U.A.*, *I.S.*, *L.R.*, *J.Š.*, *I.M.*, *R.D.*, *I.A.*, *J.B.*, *I.P.*, *E.M.*, *S.Z.*, *M.Š.*, *R.Š.*, *J.K.*, *J.O.*, *R.S.* nav piedalījušies lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanā un viņu kā līdzpieteicēju pieteikums atstājams bez izskatīšanas.

Savukārt *V.Č.* kā līdzpieteicēja iesniegtais pieteikums iesniegts, nokavējot 2008.gada 19.augusta lēmuma pārsūdzēšanas termiņu. *V.Č.* nav norādījis iemeslus, kādēļ pārsūdzēšanas termiņš nokavēts. Līdz ar to nav objektīvu iemeslu nokavētā procesuālā termiņa attaisnojumam un tas nav atjaunojams. Tādējādi šajā daļā tiesvedība izbeidzama.

[8] Par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 22.jūnija spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot atcelt Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 22.jūnija spriedumu pilnā apjomā. Apelācijas sūdzībā norādīts turpmāk minētais.

[8.1] Neskatoties uz likuma „Par tiesu varu" prasību ātri un pareizi izskatīt lietas, Administratīvā rajona tiesa nozīmēja lietas izskatīšanu pēc būtības pēc 1,5 gada - 2010.gada 3.jūnijā. Tiesas sēdē tiesa konstatēja, ka lietu pēc būtības nemaz nav iespējams izskatīt. Izrādījās, ka būvatļauja ir izpildīta un zaudējusi spēku. Daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas ar īres un sociālajiem dzīvokļiem */adrese/* 2009.gada 9.decembrī nodotas ekspluatācijā. Līdz ar to pieteikuma ietvaros iespējams bija tikai būvatļaujas tiesiskuma izvērtējums. Piespiedu kārtā pret pieteicējas gribu bija nepieciešams grozīt

pieteikuma priekšmetu. Tas, protams, neatbilst APL 12.pantā nostiprinātajam demokrātiskās iekārtas principam.

[8.2] Lietas izskatīšanu pēc būtības faktiski pilnībā ierobežoja Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 10.novembra un Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 15.decembra lēmums par būvatļauju darbības atjaunošanu. Šie lēmumi stājušies likumīgā spēkā un tiem ir prejudiciāla nozīme attiecībā uz faktiskajiem apstākļiem. Šajos lēmumos jau iepriekš pirms lietas izskatīšanas pēc būtības pārbaudīti un novērtēti pierādījumi. Tāpēc pārsūdzamais tiesas spriedums saturiski praktiski neatšķiras no šo lēmumu rakstura.

Apstākļos, kad pastāv ierobežotas iespējas faktisko lietas apstākļu objektīvai noskaidrošanai, tiesas spriedumu nevar atzīt par taisnīgu.

[8.3] Tiesa nav pareizi atzinusi trešās personas bez patstāvīgiem prasījumiem atbildētāja pusē tiesības prasīt apstrīdēto būvatļauju atjaunošanu. Šādas tiesības likums trešajai personai bez patstāvīgiem prasījumiem neparedz.

Saskaņā ar APL 146.panta ceturto daļu trešajām personām bez patstāvīgiem prasījumiem ir pušu vispārīgās tiesības un pienākumi, kas uzskaitītas APL 145.panta pirmajā daļā, izņemot pušu speciālās tiesības, kas norādītas APL 145.panta otrajā un trešajā daļā.

Lūgt atjaunot apstrīdētā administratīvā akta darbību ir pieteicējas specifiska tiesība. Tā tas izriet arī no APL 185.panta noteikumiem.

[8.4] Tiesa pamato savu spriedumu ar nepārbaudītiem pierādījumiem vai arī tādiem, kas nav iegūti likumā noteiktā kārtībā. Tā daudzus faktus un apstākļus tiesa uzskata par pierādītiem, atsaucoties uz dažādu ekspertu, speciālistu un lietpratēju atzinumiem un apgalvojumiem. Piemēram, tiek apgalvots, ka firma „Verta" ir noteikusi vibrācijas līmeni, cita iestāde (kāda, nav redzams) ir veikusi apgaismojuma sadales dienas laikā (līdz plkst.17.00) mērījumu. Kā šajos, tā arī citos gadījumos ne pieteicēja, ne kāds cits mājas iedzīvotājs pie pārbaudēm nav ticis pieaicināts un spriest par to darbību objektivitāti un pareizību nevar. Pārbaužu un ekspertīžu veicēji nav brīdināti par atbildību, tiesa par ekspertiem viņus nav iecēlusi un nav noteikusi jautājumu loku. Nozīmējot ekspertīzi, tiesai jāņem vērā lietas dalībnieku viedoklis, lietas dalībniekiem ir tiesības iesniegt tiesai jautājumus, uz kuriem, viņuprāt, nepieciešams eksperta atzinums. Pieteicējai nav dota iespēja izmantot arī citas APL 178.pantā noteiktās tiesības. Tiesas spriedums, kas balstās uz faktiem, kas nav nodibināti likumā noteiktā kārtībā, ir nepamatots un nepatiess.

[9] Departaments rakstveida paskaidrojumos pieteicējas apelācijas sūdzību neatzīst un lūdz to noraidīt. Apelācijas sūdzībā ietvertās norādes par to, ka SIA „Rīgas pilsētbūvnieks" nav tiesību lūgt apstrīdētā administratīvā

akta darbības atjaunošanu, neattiecas uz izskatāmo lietu pēc būtības, īpaši ņemot vērā apstākli, ka ar Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 10.novembra lēmumu apmierināts SIA „Rīgas pilsētbūvnieks" lūgums par administratīvā akta darbības atjaunošanu un atjaunota Lēmuma darbība. Savukārt ar Administratīvas apgabaltiesas 2008.gada 15.decembra lēmumu Administratīvas rajona tiesas lēmums atstāts negrozīts.

[10] SIA „Rīgas pilsētbūvnieks" rakstveida paskaidrojumos pieteicējas apelācijas sūdzību neatzīst, lūdz to noraidīt. Papildus paskaidrots turpmāk minētais.

[10.1] Pieteicējas apelācijas sūdzībā nav skaidri norādīts, kā tieši, pieteicējas ieskatā, izpaužas sprieduma nepareizība, kādus faktiskos apstākļus tiesa būtu nepareizi izvērtējusi vai kādas tiesību normas nepareizi piemērojusi vai interpretējusi. Apelācijas sūdzībā galvenokārt ir vienkārši pārstāstīta administratīvās lietas virzība un izteikti atsevišķi nepamatoti un APL regulējumam neatbilstoši apgalvojumi. No apelācijas sūdzības satura kopumā redzams, ka pieteicējai nav bijuši argumenti pēc būtības, kurus izteikt par pārsūdzēto spriedumu, tādēļ apelācijas sūdzībā ietverti atsevišķi procesuāli nepamatoti apgalvojumi.

[10.2] Tiesa ir pareizi izvērtējusi lietā esošos pierādījumus.

Pieteicēja apelācijas sūdzībā cita starpā norādījusi, ka spriedums esot balstīts uz dažādiem vērtējumiem un atzinumiem, kas neesot uzskatāmi par ekspertīzēm APL izpratnē. Kā piemēru pieteicēja norādījusi tiesas atsaukšanos uz SIA „Verta" 2008.gada 23.jūlijā veiktajiem vibrācijas ietekmes mērījumiem un uz arhitekta *U.G.* izstrādātajām insolācijas shēmām, no kurām redzams, ka gan jaunajām būvēm, gan jau esošajām būvēm tiek nodrošināta normatīvi noteiktā insolācija. Pieteicēja apelācijas sūdzībā uzsvērusi, ka, sastādot attiecīgos atzinumus, neesot tikuši pieaicināti citi mājas iedzīvotāji un viņiem nav bijis iespējams uzdot jautājumus ekspertam, līdz ar ko neesot ievērotas APL 178.pantā noteiktās tiesības. Pieteicēja uzskata, ka, ievērojot iepriekš minēto, tiesas spriedums balstīts uz faktiem, kas nav nodibināti likumā noteiktajā kārtībā.

APL paredz dažādus pierādījumu veidus, saskaņā ar kuriem tiesa var izdarīt vienu vai otru slēdzienu par lietas faktiskajiem apstākļiem. Pamatojot savus argumentus par to, ka paredzētā būve neietekmēs apkārt esošo būvju insolāciju, kā arī to, ka būvniecības laikā vibrācijas skaļums nepārsniegs pieļaujamos rādītājus, SIA „Rīgas pilsētbūvnieks" iesniedza tiesai vairākus sertificētu būvniecības profesionāļu atzinumus, kas balstīti uz konkrētiem mērījumiem un aprēķiniem. Minētie pierādījumi var tikt uzskatīti par rakstveida pierādījumiem APL 167.panta izpratnē. Ja pieteicēja nepiekrita kādam no minētajiem pierādījumiem vai uzskatīja tos par nepamatotiem, viņai nebija liegtas tiesības šos pierādījumus apstrīdēt, vai, pamatojot savu

lūgumu (piemēram, norādot, kāpēc pieteicēja uzskata, ka arhitekta *U.G.* izstrādātā insolācijas shēma nav pareiza), iesniegt tiesā pieteikumu par ekspertīzes nozīmēšanu par attiecīgajiem jautājumiem, piemēram, par to, kā paredzētā būvniecība ietekmē apkārt esošo māju insolāciju. Šādā gadījumā pieteicēja arī varētu izmantot visas APL 178.pantā noteiktās tiesības. Tomēr, ņemot vērā to, ka pieteicēja tiesvedības laikā un arī tiesas sēdēs neizteica pilnīgi nekādus iebildumus par lietā iesniegto pierādījumu patiesīgumu un tos neapstrīdēja, pieteicējai nav pamats šādu argumentu izmantot, lai mēģinātu pamatot sprieduma nepareizību.

[11] Tiesas sēdē pieteicēja uzturēja apelācijas sūdzību, norādot, ka ir pārsūdzējusi spriedumu pilnā apjomā arī attiecībā par citiem mājas */adrese/* iedzīvotājiem kā šo iedzīvotāju pārstāve.

Tā kā lietā nav atbilstoši APL 38.pantam noformēta pilnvarojuma pieteicējai no pārējiem līdzpieteicējiem šajā lietā, apgabaltiesa atzina, ka pieteicēja ir bijusi tiesīga iesniegt apelācijas sūdzību tikai savā vārdā un attiecībā par savu pieteikumu, kā arī ir tiesīga sniegt paskaidrojumus tiesas sēdē tikai sakarā ar savu pieteikumu. Tādējādi Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 22.jūnija spriedums daļā, ar kuru izbeigta tiesvedība saistībā ar *V.Č.* pieteikumu, kā arī daļā, ar kuru līdzpieteicēju pieteikumi atstāti bez izskatīšanas, ir stājies spēkā.

Tiesas sēdē līdzpieteicēja statusā apgabaltiesa pielaida piedalīties dzīvokļa */adrese/* īpašnieku *V.P.*, kurš tiesas sēdē pilnvaroja pieteicēju pārstāvēt viņa intereses šajā lietā (*lietas 190.lapa*).

Pieteicēja tiesas sēdē paskaidroja, ka faktiski būvdarbi sākušies, jau pirms tika izsniegtas būvatļaujas trešajai personai, tas ir, jau 2008.gada 8.aprīlī ar koku izciršanu. Būvatļauja nulles ciklam tika izsniegta tikai 2008.gada 19.maijā. Atbilstoši Apbūves noteikumiem neviena persona nedrīkst ierīkot būvi, ja zemes gabalam nav nodrošināta piebraukšana. Zemes gabalam jānodrošina servitūts ar atbilstošu ierakstu zemesgrāmatā. Tikai pēc attiecīga dokumenta saņemšanas būvniecības priekšlikums var tikt izskatīts būvvaldē. Atbildētājam šāda servitūta nebija. Ir nelikumīgi likvidēta gājēju pāreja */iela/* un */iela/* krustojumā. Vibrācija nav noteikta pie */adrese/*, bet pie vienstāva ēkas. Ir nelikumīgi nocirsti koki, ciršanas atļauja Nr.3760 ir viltojums. Arī autostāvvietas 4000 m^2 platībā 122 automašīnām ierīkošana ir nelikumīga. Ja tiek būvētas videi kaitīgas būves, piemēram, autostāvvieta, tiek iznīcināta zaļā zona, izcērtot kokus, ir jārīko publiskā apspriešana. Trešā persona nav pacentusies vidi sakopt. Tas viss samazina īpašuma vērtību, jo neviens nevēlas pirkt dzīvokli pieteicējas mājā.

[12] Departamenta pārstāve tiesas sēdē neatzina apelācijas sūdzību un paskaidroja, ka apbūvējamais zemes gabals robežojas tieši ar */iela/*, pa kuru

arī ir organizēta piebraukšana īpašumam */adrese/*, tādēļ nebija nepieciešams nodibināt servitūtu.

Šobrīd spēkā ir 2006.gada teritorijas plānojums, kur visa apbūvējamā strīdus zemes gabala teritorija paredzēta dzīvojamajai apbūvei ar atļauto stāvu skaitu 12 stāvi. Pieteicēja nevarēja paļauties uz to, ka viņa šo teritoriju varēs izmantot kā zaļo zonu, turklāt šis nav pieteicējai piederošs nekustamais īpašums.

Pieteicēja nebija jāpieaicina pie vibrācijas un insolācijas mērījumiem, turklāt pieteicēja pati neiesniedz nekādus pierādījumus par pretējo. No lietas materiāliem nepārprotami izriet, ka jaunbūvējamās ēkas neietekmē pieteicējas īpašumu, tieši otrādi, māja, kurā dzīvo pieteicēja, apēno jaunbūvējamās mājas.

Sabiedrisko apspriešanu šajā gadījumā rīkot nevajadzēja, jo netiek būtiski ietekmēta vide, sadzīves apstākļi vai nekustamā īpašuma vērtība. Ja iepriekš publiskā apspriešana bija nepieciešama sabiedrībai būtiskām ēkām, tad šobrīd tādas prasības vairs nav.

[13] Trešās personas pārstāve tiesas sēdē pieteikumu un apelācijas sūdzību neatzina un pievienojās Departamenta pārstāves paskaidrojumiem.

Motīvu daļa

[14] Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka apelācijas tiesvedība šajā lietā ierosināta saistībā ar pieteicējas apelācijas sūdzību par administratīvās rajona tiesas 2010.gada 22.jūnija spriedumu, ar kuru noraidīts pieteicējas pieteikums par būvvaldes 2008.gada 19.maija būvatļaujas Nr.V-057-08 un 2008.gada 18.augusta būvatļaujas Nr.V-121-08 atzīšanu par prettiesisku.

Administratīvās rajona tiesas spriedums daļā, ar kuru atstāti bez izskatīšanas līdzpieteicēju pieteikumi, un daļā, ar kuru izbeigta tiesvedība, nav pārsūdzēts un ir stājies spēkā. Tādēļ minētā lieta apelācijas kārtībā tiek izskatīta tikai attiecībā par pieteicējas apelācijas sūdzību tādā apjomā, kāds ir norādīts apelācijas sūdzībā, un tikai saistībā ar apelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem.

[15] No pieteicējas pieteikuma, apelācijas sūdzības un paskaidrojumiem apgabaltiesas sēdē, Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēja uzskata Lēmumu un attiecīgi trešajai personai izsniegtās būvatļaujas par prettiesiskām šādu argumentu dēļ:

1) nenotika jaunceļamo ēku publiskā apspriešana;

2) nelikumīgi izcirsti koki un krūmi;

3) ar servitūtu nav nodibinātas augstākās ēkas tiesības un gaismas tiesības;

4) */adrese/* dzīvokļos netiek nodrošināta insolācija 2,5 stundu garumā dienā;

5) uzsāktie būvdarbi ir nelikumīgi.

[16] Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudījusi lietā esošos materiālus, noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka Administratīvā rajona tiesa pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, Administratīvās rajona tiesas spriedumā tā pārsūdzētajā daļā ietvertais pamatojums, kas ietverts šā sprieduma [7.1]-[7.7] punktā, ir pareizs un pietiekams, tādēļ Administratīvā apgabaltiesa atbilstoši APL 307.panta ceturtajai daļai pievienojas šim pamatojumam.

[17] Papildus Administratīvās rajona tiesas spriedumā ietvertajiem argumentiem par publiskās apspriešanas nepieciešamību šajā lietā apgabaltiesa norāda tālāk minētos argumentus.

[17.1] Saskaņā ar Vispārīgo būvnoteikumu 35.punktu būvvalde 30 dienu laikā pēc būvniecības iesnieguma – uzskaites kartes reģistrācijas dienas izskata attiecīgās būvniecības ieceres atbilstību vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam un detālplānojumam (ja tāds ir izstrādāts), kā arī attiecīgajiem apbūves noteikumiem un izsniedz plānošanas un arhitektūras uzdevumu (..) vai sniedz pamatotu rakstisku atteikumu, vai pieņem lēmumu par būvniecības publiskās apspriešanas rīkošanu (vai nerīkošanu) saskaņā ar Būvniecības likuma 12.pantu.

Tātad jautājums par to, vai saskaņā ar Būvniecības likuma 12.pantu nepieciešams rīkot publisko apspriešanu, būvvaldei jāizvērtē, lemjot par plānošanas un arhitektūras uzdevuma izsniegšanu.

Apgabaltiesa konstatē, ka plānošanas un arhitektūras uzdevums šajā lietā ir izdots 2007.gada 17.jūlijā (*lietas pielikuma 80.lapa*), tādējādi tas, vai bija nepieciešams rīkot būvniecības sabiedrisko apspriešanu, izvērtējams atbilstoši situācijai 2007.gada 17.jūlijā.

[17.2] Saskaņā ar Būvniecības likuma (likuma normas apskatītas redakcijā, kas bija spēkā plānošanas un arhitektūras uzdevuma izdošanas brīdī) 12.panta ceturto daļu, izskatījusi būvniecības iesniegumu – uzskaites karti, būvvalde pieņem motivētu lēmumu, ar kuru nolemj rīkot vai nerīkot būves publisku apspriešanu.

Saskaņā ar Būvniecības likuma 12.panta pirmo daļu pašvaldība, pirms tā pieņem lēmumu par būvniecību, nodrošina paredzētās būves publisku apspriešanu, ja būve būtiski: 1) pasliktina iedzīvotāju sadzīves apstākļus; 2) samazina nekustamā īpašuma vērtību; 3) ietekmē vidi, bet tai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.

Lietā nav strīda, ka publiskā apspriešana nebija nepieciešama saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu".

No lietas materiāliem izriet pieteicējas viedoklis, ka publiskā apspriešana bija nepieciešama, jo divu daudzdzīvokļu māju celtniecība */adrese/* būtiski pasliktinās kaimiņu mājas */adrese/* iedzīvotāju sadzīves apstākļus, samazinās nekustamā īpašuma vērtību, kā arī būtiski ietekmēs vidi.

Pieteicējas argumenti tam, ka būtiski pasliktināsies iedzīvotāju sadzīves apstākļi un ka būtiski tiks ietekmēta vide, būtībā ir vieni un tie paši. Proti, iemesls šādam pieteicējas viedoklim ir tas, ka neatgriezeniski tiek bojāta zaļā zona (izcirsti koki un krūmi vietā, kur iedzīvotāji mēdza atpūsties), būvniecības rezultātā tiks aizēnoti nama */adrese/* logi, kā arī būtiski palielināsies piesārņojums no autostāvvietas, kura atradīsies pie jaunajām mājām.

[17.2.1] Administratīvā rajona tiesa spriedumā norādījusi, ka divas daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas */adrese/* atrodas dzīvojamo māju teritorijā ar atļauto stāvu skaitu no 10 līdz 12. Apgabaltiesa konstatē, ka tas atbilst Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-1018.gadam pielikuma Teritorijas atļautā (plānotā) izmantošana un Apbūves stāvu skaita plānam (*www.rdpad.lv/rpap/att_plans*). Tādējādi jau pirms plānošanas un arhitektūras uzdevuma izdošanas bija noteikts, kāds ir teritorijas */adrese/*, kurā iecerēta būvniecība, statuss.

Apgabaltiesas ieskatā, lai realizētu būvniecības ieceri, kas ir atbilstoša teritorijas plānojumam, ir pašsaprotami, ka notiks zināmas izmaiņas apkārtējā vidē un šīs izmaiņas ietekmēs apkārtējo māju iedzīvotājus. Apgabaltiesa atzīst, ka zaļās zonas bojāšana vai iznīcināšana pati par sevi var pasliktināt iedzīvotāju sadzīves apstākļus, bet šajā lietā jāņem vērā apstākļi, kādos tas notika, proti, koki un krūmi tika izcirsti trešajai personai piederošajā nekustamajā īpašumā, teritorijā, kura paredzēta daudzdzīvokļu māju apbūvei.

Turklāt Administratīvā rajona tiesa jau pamatoti ir konstatējusi, ka lietā ir pozitīvs Rīgas domes Vides departamenta 2008.gada 15.janvāra atzinums divu daudzdzīvokļu māju projektēšanai */adrese/*, no kura izriet arī nosacījumi teritorijas labiekārtošanai, tajā skaitā apzaļumošanai.

[17.2.2] Apgabaltiesa atzīst par nepamatotu pieteicējas viedokli, ka autostāvvieta ar 122 novietnēm automašīnām pasliktinās iedzīvotāju sadzīves apstākļus, gaisa kvalitāti. Pieteicēja iesniegusi pievienošanai lietai Rīgas domes Vides departamenta 2000.gada 2.augusta vēstuli Nr.1.18-8/62, kurā norādīts, ka */iela/* un */iela/* krustojuma rajonā atrodas trīs gaisa piesārņotāji: SIA „Labiekārtošanas departamenta „Ziemeļceļš"" vaļējās automašīnu stāvvietas, GĪKS „Purvciems-3" daudzstāvu garāžas, SIA „Woodison" degvielas uzpildes stacija */iela/*. Galvenais gaisa piesārņotājs

šajā rajonā ir */iela/*, kā arī transportlīdzekļu pārvietošanās pa */iela/*, */iela/* un */iela/*. Pēc pieteicējas domām jaunas autostāvvietas izbūve pie jaunajām mājām vēl vairāk pasliktinās sadzīves apstākļus, jo */iela/* rajonā jau ir vairāki vides piesārņotāji.

Apgabaltiesa atzīst, ka minētajā vēstulē norādītos piesārņojuma koncentrācijas datus nevar ņemt vērā kā vienīgos ticamos datus. Apgabaltiesa neapšauba, ka tajā periodā, kad tika izdarīti konkrētie mērījumi 2000.gadā (mērījumi veikti vasaras periodam vidējos meteoroloģiskajos apstākļos), piesārņojuma līmenis 40 ug/m^3 bija atbilstošs faktiskajai situācijai. Tomēr apgabaltiesa uzskata, ka šajā lietā vērā jāņem jaunāki dati par pieļaujamo un esošo piesārņojuma līmeni.

Proti, Administratīvā apgabaltiesa, pievienojoties Administratīvās rajona tiesas spriedumā sniegtajai motivācijai, atzinusi par pareizu secinājumu, ka NO_2 gada vidējā koncentrācija, kas mazāka par 30 ug/m^3, nav uzskatāma par būtisku piesārņojuma līmeni. Proti, šāds secinājums atbilst Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.588 „Noteikumi par gaisa kvalitāti" 2.pielikumam, kas bija spēkā plānošanas un arhitektūras uzdevuma izdošanas laikā, Rīgas domes 2006.gada 14.novembra saistošo noteikumiem Nr.60 „Par gaisa piesārņojuma teritoriālo zonējumu" 6.punktam, kā arī faktam, ka teritorija */adrese/* atrodas III piesārņojuma teritoriālajā zonā (www.rigis.lv).

Papildus tam apgabaltiesa norāda, ka Apbūves noteikumos ir iekļauta prasība, projektējot daudzdzīvokļu dzīvojamo māju, ieplānot vismaz vienu virszemes auto novietni uz vienu dzīvokli (Apbūves noteikumu 13.4.4.apakšpunkts)

[17.2.3] Nepamatots ir pieteicējas arguments par to, ka nav ievērotas insolācijas prasības, projektējot divas dzīvojamās mājas */adrese/*.

Apbūves noteikumu 3.8.1.1.punktā noteikts, ka dzīvojamo un publisko ēku izvietojumam un orientācijai (..) jānodrošina dzīvojamo telpu nepārtraukta insolācija ne īsāka par 2,5 stundām dienā laika posmā no 22.marta līdz 22.septembrim.

No lietas materiālos esošā Apbūves priekšlikuma, kas izstrādāts 2007.gada februārī (*lietas pielikuma 42.lapa*), redzams, ka izsauļojums projektējamajiem namiem norādīts 20.martā un 20.septembrī plkst.9:00, 11:00, 13:00, 15:00, 17:00. Apbūves priekšlikumu izstrādājis arhitekts *U.G.*. Mērījumus ir analizējis eksperts, arhitekts *Ē.Z.* un secinājis, ka projektētās ēkas būtiski neapēno nevienas blakus zemes gabalos esošas dzīvojamās vai sabiedriskās ēkas logus (*lietas 1.sējums, 168.-170.lapa*). Tā kā pieteicēja nav minējusi tādus apstākļus, kuru dēļ minētie mērījumi un eksperta atzinums nebūtu ņemami vērā, apgabaltiesa neapšauba sertificēta arhitekta, kurš turklāt ir sertificēts darbībai dzīvojamo ēku arhitektūrā, atzinumu.

[17.3] No iepriekš minētā apgabaltiesa secina, ka jau pirms plānošanas un arhitektūras uzdevuma izdošanas ir bijis apsvērts jautājums par to, kā divu daudzdzīvokļu māju būvniecība */adrese/* ietekmēs vidi un iedzīvotāju sadzīves apstākļus.

Pamatots apgabaltiesas ieskatā ir tiesas sēdē paustais Departamenta pārstāves arguments, ka pieteicēja nevarēja paļauties uz to, ka blakus esošais zemes gabals, kas atrodas dzīvojamo māju apbūves teritorijā, nekad netiks apbūvēts. Turklāt arī zemes gabala */adrese/* īpašnieks, tāpat kā ikviens cits zemes īpašnieks, ir tiesīgs rīkoties ar savu īpašumu, ņemot vērā tikai tos ierobežojumus, kas ir noteikti tiesību normās, nevis ņemot vērā kaimiņu vispārēju neapmierinātību ar šo rīcību. Turklāt no visiem lietas materiāliem, Departamenta un trešās personas paskaidrojumiem ir secināms, ka teritoriju ap jaunajām daudzdzīvokļu mājām bija plānots apzaļumot, aprīkot ar bērnu rotaļu laukumiem, izbūvēt celiņus. Teritoriju nav paredzēts nožogot, tādējādi šo teritoriju (celiņus, rotaļu laukumus) varēs izmantot arī kaimiņu māju iedzīvotāji. Tas, ka, realizējot jauno dzīvojamo māju projektu, netiks vairs iestādīti tieši tādi koki un krūmi, kādi auguši pirms tam, vai tādā pašā skaitā, nenozīmē, ka būtiski un neatgriezeniski ir ietekmēti nama */adrese/* iedzīvotāju sadzīves apstākļi vai ietekmēta vide.

[17.4] Apgabaltiesa atzīst par nepamatotu arī pieteicējas argumentu par nekustamā īpašuma vērtības samazināšanos. Apgabaltiesas sēdē pieteicēja atzina, ka šāds arguments ir jauns, jo iepriekš pieteicēja neesot zinājusi par automašīnu stāvvietu (*2011.gada 29.novembra tiesas sēdes protokols, lietas 187.lapa*). Administratīvā apgabaltiesa vērš pieteicējas uzmanību, ka apelācijas instances tiesa var pārbaudīt tikai tos pieteicējas argumentus, par kuriem ir bijis strīds pirmās instances tiesā. Tādējādi apgabaltiesa nevērtēs, vai un cik lielā mērā daudzdzīvokļu māju */adrese/* būvniecība ietekmē pieteicējas lietotā nekustamā īpašuma vērtību.

[17.5] Tā kā daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas */adrese/* bija plānots būvēt dzīvojamo māju teritorijā ar atļauto apbūves stāvu skaitu 10-12, tā kā bija plānots daļēji atjaunot zaļo zonu, labiekārtot teritoriju, apgabaltiesa atzīst, ka publiskā apspriešana pirms arhitektūras un plānošanas uzdevuma izdošanas, tātad arī pirms būvatļauju izdošanas, nebija nepieciešama.

[18] Par pieteicējas apelācijas sūdzībā norādītajiem un tiesas sēdē paustajiem argumentiem apgabaltiesa norāda tālāk minēto.

[18.1] Administratīvā rajona tiesa spriedumā norādījusi, kādi dokumenti jāsaņem un kādas darbības atbilstoši Būvniecības likuma 13.pantam un Vispārīgo būvnoteikumu 116. un 116.[1]punktam ir veicamas, lai varētu saņemt būvatļauju (*šā sprieduma [7.4.] punkts*). Tādējādi, lai secinātu, vai pamatoti ir izsniegta būvatļauja, jākonstatē, vai pasūtītājs

būvvaldē ir iesniedzis visus minētos dokumentus un vai tie atbilst tiesību normām. No minētā neizriet, ka būvatļaujas tiesiskumu ietekmē tas, kā faktiski notiek būvdarbi – vai tie ir uzsākti ar/bez būvatļaujas, vai būvdarbi faktiski atbilst akceptētajam būvprojektam. Šāds jautājums ir risināms cita administratīvā procesa – būvniecības kontroles ietvaros (Būvniecības likuma 29.-30.[1]pants) un nav vērtējams jautājuma par būvatļauju tiesiskumu ietvaros. Tāpat jautājuma par būvatļauju tiesiskumu ietvaros nav vērtējams jautājums par to, vai pirms būvdarbu uzsākšanas likumīgi tika izcirsti 150 savvaļā augoši koki un 57 krūmi.

Tādējādi apgabaltiesa šīs lietas ietvaros nevērtē koku un krūmu izciršanas tiesiskumu, kā arī faktisko būvdarbu veikšanas tiesiskumu.

Apgabaltiesa šajā lietā arī nevērtē apelācijas instances tiesas sēdē pieteicējas izteikto argumentu par piebraucamā ceļa servitūta nodibināšanu un ierakstīšanu zemesgrāmatā, jo šāds arguments netika pausts ne iestādē, ne pirmās instances tiesā.

[18.2] Nepamatots ir pieteicējas viedoklis, ka pirmās instances tiesa lietu izspriedusi uz nepārbaudītu pierādījumu pamata, tiesa ir tikai atsaukusies uz dažādu ekspertu un speciālistu atzinumiem un apgalvojumiem.

Apgabaltiesa norāda, ka jau iepriekš šajā spriedumā minēts, kādēļ atzīstams par pamatotu arhitekta *U.G.* veiktais izsauļojuma mērījums un arhitekta, eksperta *Ē.Z.* eksperta atzinums (*šā sprieduma [17.2.3] punkts*).

Pieteicēja apstrīd firmas „Verta" veiktos vibrācijas mērījumus, jo pieteicēja nav bijusi pieaicināta pie šo mērījumu veikšanas. Apgabaltiesa nekonstatē tādas tiesību normas, kuras nosaka nepieciešamību pieaicināt kaimiņu mājas iedzīvotājus pie vibrācijas mērījumu noteikšanas. Lietā nav konstatējami tādi apstākļi, kas liecinātu par to, ka izdarītie vibrācijas mērījumi ir nepareizi.

Pieteicēja norādījusi, ka ekspertus, kuri šajā lietā izstrādājuši savus atzinumus, tiesa nemaz nav iecēlusi par ekspertiem, viņi nav brīdināti par atbildību, pieteicējai nav bijusi iespēja iesniegt jautājumus, par kuriem sniedzams eksperta atzinums. Apgabaltiesa atzīst, ka šāds pieteicējas arguments ir nepamatots, jo šajā konkrētajā lietā esošos (iestāžu, ekspertu) atzinumus Administratīvā rajona tiesa un apgabaltiesa vērtēja kā rakstveida pierādījumus. Apgabaltiesa atzīst, ka šajā lietā neviens no lietas dalībniekiem nav lūdzis, kā arī apgabaltiesa nesaskata nepieciešamību noteikt ekspertīzi un uzaicināt ekspertu kāda lietā nozīmīga fakta noskaidrošanai.

[18.3] Nepamatots ir pieteicējas viedoklis, ka lietas izskatīšanu pēc būtības faktiski ierobežoja Administratīvās rajona tiesas un Administratīvās apgabaltiesas lēmums par būvatļaujas darbības atjaunošanu.

Pretēji pieteicējas viedoklim šiem lēmumiem nav prejudiciāla nozīme administratīvās lietas izskatīšanā. Izskatot jautājumu par administratīvā akta darbības atjaunošanu, Administratīvajai rajona tiesai un apgabaltiesai lūgums jāizlemj atbilstoši APL 185. un 185.[1]panta noteikumiem, proti, pirmšķietami jāizvērtē administratīvā akta tiesiskums. Savukārt, izskatot lietu pēc būtības, tiesa nav saistīta ar minētajos lēmumos izteiktajiem secinājumiem, jo ierobežotā laika dēļ, kādā jāizskata lūgums par pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu, tiesai var nebūt pieejami visi pierādījumi un zināmi visi fakti. Visus pierādījumus un visus faktus tiesa noskaidro, pārbauda un novērtē, izskatot lietu pēc būtības.

Apgabaltiesa norāda, ka arī pēc tam, kad Administratīvajā rajona tiesā un Administratīvajā apgabaltiesā tika izskatīts SIA „Rīgas pilsētbūvnieks" lūgums par būvatļauju darbības atjaunošanu, pieteicējai bija tiesības iesniegt pierādījumus, kas apstiprina pieteicējas apgalvojumu pareizību. Tādus pierādījumus pieteicēja neiesniedza.

[18.4] Pārējie apelācijas sūdzībā norādītie argumenti, proti, ka lūgt atjaunot administratīvā akta darbību ir tikai pieteicēja tiesība, nevis trešās personas tiesība, un ka Administratīvā rajona tiesa lietu nolikusi izskatīšanai tiesas sēdē pēc 1,5 gada, kā dēļ pieteicējai piespiedu kārtā nācās grozīt prasījuma priekšmetu no būvatļauju atcelšanas uz atzīšanu par prettiesiskām, neietekmē ne Administratīvās rajona tiesas, ne apgabaltiesas secinājumu, ka būvatļaujas ir izsniegtas tiesiski.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.pantu un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt *S.K.* pieteikumu par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2008.gada 19.augusta lēmuma Nr.1-DA-08-3209-ap atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Meldere

Tiesneses Dz.Amerika

L.Vīnkalna

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese I.Meldere
Rīgā 2011.gada 20.decembrī